

Erfarenheter från forskningsinformationsarbete på lärosätena

SUHFs arbetsgrupp för forskningsinformation

Innehåll

Inledning.....	1
Definitioner	2
Begreppet forskningsinformation	2
Projekt	2
ORCID	3
Nationella initiativ	4
DIVA.....	4
Nationella styrgruppen.....	4
Prisma.....	4
SweCRIS	5
SwePub.....	6
Exempel från lärosäten	6
Chalmers.....	6
Lunds Universitet.....	7
Sveriges Lantbruks Universitet.....	7
Reflektioner från arbetsgruppen.....	8

Inledning

Våren 2015 så utsåg SUHFs Expertgrupp för forskningsadministrativa frågor en Arbetsgrupp för forskningsinformation¹. Arbetsgruppen har bland annat i uppdrag att omvärldsbevaka utveckling och hantering av forskningsinformationsfrågor, fungerar som en direkt länk till det lokala arbetet på lärosätena och ska gynna erfarenhets- och kunskapsutbyte, samt främja lärosätenas samverkan i forskningsinformationsfrågor. Utöver det ska arbetsgruppen tillhandahålla information om forskningsinformationsrelaterade lösningar och implementeringar på lärosäten – denna skrift är en början på detta arbete och en första ansats att beskriva vad som är på gång, både lokalt och på ett nationellt plan. Vi har valt att utgå från de system och satsningar som vi själva känner till och i olika utsträckning är involverade i, och lyfter nedan ett antal exempel som utgör en grund för vårt arbete med forskningsinformation.

¹ <http://www.suhf.se/arbetsgrupp/expertgruppen-for-forskningsadministrativa-fragor/arbetsgruppen-for-forskningsinformation>

Definitioner

Begreppet forskningsinformation

När vi talar om forskningsinformation menar vi den information av olika slag som skapas av forskare och andra för att beskriva forskningsverksamhet. Detta görs ofta idag genom interaktion med olika tjänster och ibland med en person som stöd till forskaren som exempelvis ekonom eller forskningskoordinator. I forskningsinformation räknas många olika typer av information in, t.ex. information om forskare, organisation och projekt. Vi har utgått från hur Vetenskapsrådets (VRs) Nationella styrgrupp² definierar forskningsinformation i definitionen i detta dokument. Som forskningsinformation räknas då strukturerad information om:

- forskare
- organisationer och organisationsstrukturer
- pågående forskning i form av projekt, program eller satsningar
- finansiering av forskning
- forskningsoutput (tex rapporter, publikationer, patent)
- forskningsinfrastrukturer

Även om forskningsdata och forskningsdokumentation inte är direkt relaterat till forskningsinformation i denna definition kan även dessa typer kopplas till forskningsinformationsarbetet framöver. Forskningsinformation finns ofta spridd mellan olika aktörer i olika system.

Projekt

Även inom arbetsgruppen så framgår det tydligt att det inte är helt lätt att definiera ett projekt. Mycket styrs av vilket utgångsläge man har; är det ett projekt i ekonomisystemet, ett doktorandprojekt, ett projekt kopplat till specifik EU-finansiering eller en forskares hela livsverk? Projektdatabaser kan således se lite olika ut och byggas upp utifrån olika förutsättningar och krav.

Ett ramverk för att beskriva forskningsinformation håller på att utvecklas inom CASRAI³, ett initiativ som är ett internationellt konsortium som är till för att hitta gemensamma sätt att beskriva informationsflöden inom forskningsadministration.

Definitionen för projekt i CASRAIs uppslagsverk för forskningsadministration är:

1. A funded research activity with defined start and end dates. 2. A product or service that can solve a problem or address a need in the organization. The Project Charter describes the business case or project need; describes the proposed solution and/or the product description; identifies the clients of the project and why they will benefit from the project; ties the project to the organizations' business and/or strategic plan; provides a list of any known constraints and major alternatives considered; includes the budget, resource requirements, and governance for completing the Project Initiation Plan.

<http://dictionary.casrai.org/Project>

²

<http://www.vr.se/omvetenskapsradet/organisation/radgivandegrupper/nationellstyrgruppporforskningsinformation.4.428b8d80148f5f1a13a16e8.html>

³ Consortia Advancing Standards in Research Administration Information

Projekt bör dock alltid ha en start och ett slut, och vara tydligt avgränsat. Vi använder projekt som utgångspunkt många gånger när forskningsinformation diskuteras. Den nationella databasen Swecris är en tjänst med strukturerad information baseras på kontrakt för svensk bidragsfinansierad forskning. Där avgränsas alltså projekt genom att de är externfinansierade och pågår under en avgränsad tid. Den här typen av Current Research Information System (CRIS) utvecklas på olika håll just för att samordna hantering av forskningsinformation.

ORCID

Införandet av identifikatorer är en central komponent för att underlätta datautbyten mellan olika aktörer och verksamhetssystem, för att höja kvaliteten på data och för att kunna aggregera information för analys- och spridningssyften. Inom forskningssamfundet är idag *Open Researcher & Contributor ID* (ORCID) det dominerande registret för identifikatorer för personer. ORCID lanserades 2012 och ägs och vidareutvecklas av ORCID, Inc. som är en ideell/nonprofit organisation registrerad i Delaware, USA. Internationella förlag, lärosäten och forskningsfinansiärer finns representerade i ORCID:s styrelse. ORCID:s tjänster är fria att utnyttja för individuella användare men finansieras genom avgifter för de organisationer som ingår i medlemskap. Upptagningen av ORCID indikeras av att det idag är 1,9 miljoner ID:n registrerade och att drygt 200 organisationer är medlemmar.

Som exempel på den implementering som redan gjorts av ORCID i Sverige kan nämnas:

- Flera lärosäten har blivit medlemmar och integrerat stöd för ORCID i olika verksamhetssystem (Chalmers, Karolinska institutet, Kungliga tekniska högskolan, Lunds universitet, Stockholms universitet). Berörda verksamhetssystem är t ex publicerings- och bibliometridatabaser, CRIS-system och personaldatabaser.
- Kungliga biblioteket stöder ORCID i databasen SwePub. Syftet är att koppla rätt publikation till rätt forskare, att få korrekt metadata, och på sikt när ORCID kopplas till institution till korrekta institutionsnamn.
- Vetenskapsrådet m fl forskningsfinansiärer som använder plattformen PRISMA ger möjlighet för de forskare som ansöker i PRISMA att registrerar sitt ORCID.
- SUNETs grupp för identitetshantering – SWAMID – har initierat en diskussion om stöd för ORCID.

Bakgrund och erfarenheter från arbetet med ORCID rapporteras bland annat i Andersson m fl (2013 & 2014)⁴⁵.

⁴ Andersson, U. m fl (2013). *Författaridentifikatorer och publiceringsdatabaser – scenarier och utvecklingsmöjligheter : Slutrapport*. <http://su.diva-portal.org/smash/record.jsf?searchId=1&pid=diva2:601504>

⁵ Andersson, U. m fl (2014). *Erfarenheter av medlemskap och implementering av ORCID på Chalmers*. <http://publications.lib.chalmers.se/publication/207687-erfarenheter-av-medlemskap-och-implementering-av-orcid-pa-chalmers>

Nationella initiativ

DIVA

Digitala Vetenskapliga Arkivet (DiVA). Svensk konsortieorganisation för gemensam drift och utveckling av publikationsdatabas. Samordnat av Uppsala universitet. Hanterar publikationer från 27 svenska lärosäten samt sju andra institutioner. <http://diva-portal.org>

Nationella styrgruppen

Vetenskapsrådets nationella styrgrupp för forskningsinformation inrättades i oktober 2014 genom beslut av VR:s generaldirektör. Syftet är att förbättra förutsättningarna för att forskningsfinansiärer, lärosäten, biblioteksorganisationer och forskare ska kunna få effektiv tillgång till högkvalitativ information om svensk forskning. Styrgruppen har till uppgift att:

- leda arbetet med att ta fram och förnya vision och målbild för svensk forskningsinformation,
- bidra till att den nationella målbilden för svensk forskningsinformation uppnås,
- bidra till internationell samverkan rörande forskningsinformation.

SUHF är representerat i styrgruppen genom två medlemmar och för perioden 2014-2016 är det Björn Brorström, rektor Högskolan i Borås, samt Gunilla Lindström, prorektor Örebro universitet, som deltar i styrgruppen.⁶

Prisma

Under hösten 2014 (1 oktober) lanserade VR, Formas och Forte deras nya gemensamma ansöknings- och ärendehanteringssystem Prisma (<https://prisma.research.se/>). Prisma innebär att de tre forskningsråden delar en gemensam infrastruktur och att forskarna kan använda samma system för att göra ansökningar för de tre. I och med Prisma går forskningsråden helt över till elektroniska processer och systemet hanterar hela kedjan från ansökan till slutrapportering, via granskning och ärendehantering. Alla uppgifter kommer framöver att utföras i Prisma men det sker en stegvis utrullning av funktionalitet och därför kommer vissa uppgifter under 2016 att utföras enligt samma process som tidigare blanketthantering.

Prisma berör såväl forskare som organisationer och administratörer. Alla personer som är involverade i ansökningar eller ska utföra en uppgift (signering av ansökningar och bidragsvillkor och godkännande av ekonomisk återrapportering) måste skapa ett personkonto i Prisma.

För forskarna innebär Prisma att de kan använda samma system för de tre finansiärerna. Tanken är att forskaren ska registrera information om CV och publikationer i Prisma och sedan kunna återanvända denna information vid ansökningar, enligt parollen registrera en gång återanvänd ofta. Idag så är det möjligt att importera publikationer från SwePub och Web of Science men för CV-information finns det för tillfället inga möjligheter för import eller export. En forskares personkonto är inte kopplat till en viss organisation utan det är personligt och informationen på kontot kan bara komma åt av forskaren själv. En ansökan kopplas till en organisation i ansökningsförfarandet men den är inte tillgänglig för organisationen förrän efter deadline för ansökan.

⁶<http://www.vr.se/omvetenskapsradet/organisation/radgivandegrupper/nationellstyrgruppforskningsinformation.4.428b8d80148f5f1a13a16e8.html>

För organisationer innebär Prisma att varje medelsförvaltare behöver ett organisationskonto. Till detta konto knyts organisationskontoansvariga som ansvarar för att administrera organisationens strukturer i Prisma samt bjuder in användare för signering och rapportering och fördelar behörigheter. Därmed så får organisationerna en större systemroll än vad de har haft i tidigare system.

Under våren 2016 arbetar VR med att konvertera in nu pågående ärenden till Prisma, flytta pågående ärenden från sitt gamla system till Prisma. Även Formas och Forte kommer framöver att migrera sina pågående ärenden till Prisma.

I början av 2016 är det de tre forskningsråden VR, Formas och Forte som använder sig av Prisma men fler organisationer är på väg in i Prisma under 2016 och 2017 – först in är Karolinska Institutet för sina i första hand interna utlysningar, , men planen är även att Etikprövningsnämnderna ska ha sin ansökan via Prisma framöver.

SweCRIS

SweCRIS⁷ är en nationell databas som innehåller strukturerad data om forskningsprojekt som finansieras av svenska forskningsfinansiärer, främst statliga. Databasen är öppen och kan användas av alla.

SweCRIS gör det möjligt att lista, sortera och söka information uppdelat efter projekt, individuella forskare, finansiärer, medelsförvaltande organisation, samt [forskningsämne enligt svensk standard](#) för detta. SweCRIS kan exempelvis besvara nyckelfrågor som; vilka forskningsprojekt har fått bidrag inom olika ämnesområden? Vilka forskande projektledare får bidrag från vilka finansiärer?

Finansiärerna som levererar data till SweCRIS rekommenderas att klassificera bidragen enligt olika bidragstyper (<http://swecris.se/converis/publicweb/static/imprint?lang=1>).

Just nu håller VR på att se över vidareutvecklingen av SweCRIS.

Följande finansiärer levererar data sedan 2008 (om inte annat anges) om projekt de finansierar.

- Energimyndigheten
- Europeiska unionen - Horizon 2020 (2014-)
- Forskningsrådet Formas
- Forte, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
- IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
- Riksbankens Jubileumsfond
- Ragnar Söderbergs stiftelse (2010-)
- Rymdstyrelsen (2014-)
- Stiftelsen för strategisk forskning
- Strålsäkerhetsmyndigheten (2011-2013)
- Vetenskapsrådet
- VINNOVA

SweCRIS rekommenderar ORCID för personidentifiering samt organisationsnummer som unik identifierare för organisationer.

⁷ <https://swecris.se>

Teknik

Informationen i SweCRIS följer [CERIF-standard](#) (the Common European Research Information Format), en standard för informationsbeskrivning och hantering som tagits fram av The European Organisation for International Research Information ([euroCRIS](#)).

Bakgrund

Systemet byggdes från början upp under namnet Sweden ScienceNet (SSN), med finansiering från VINNOVA, och drevs inledningsvis av de tio största universiteten i Sverige med Uppsala universitet som samordnare. Våren 2012 fick Vetenskapsrådet i uppdrag av regeringen att ansvara för utvecklingen och förvaltningen av databasen SweCRIS.

Notera:

“Projekt” innebär i SweCRIS ett bidragskontrakt för det aktuella forskningsprojektet. Ett forskningsprojekt kan fortsätta trots att ett bidragskontrakt löpt ut.

För varje projekt begär SweCRIS in följande dataposter:

- Projektledare
- Medelsförvaltare
- Start- och slutdatum
- Finansiär
- Utlysning
- Kontrakts-id
- Finansieringsbelopp
- Projektbeskrivning
- Nyckelord
- ForskningsområdeÄ
- Bidragstyp

SwePub

Nationell publikationsdatabas förvaltd av Kungliga biblioteket. Aggregat av lärosätenas lokala publikationsdatabaser. Vidareutvecklas på regeringsuppdrag i samarbete med Vetenskapsrådet.
<http://swepub.kb.se>

Exempel från lärosäten

Chalmers

Efter en förstudie 2012 fick Chalmers bibliotek i uppdrag av rektor att utveckla en databas som ska innehålla Chalmers forskningsprojekt. Under 2015 lanserades tjänsten research.chalmers.se.⁸ Projektinformationen hämtas bland annat ur en intern kontraktsdatabas, och efter granskning och komplettering från biblioteket och från berörda forskare blir informationen publikt sökbar. Utvecklingen bedrivs av ett team vid biblioteket bestående av IT-utvecklare och bibliotekarier, och arbete pågår med att integrera projekt- och publikationsdatabaserna för Chalmers.

⁸ <https://research.chalmers.se/>

Lunds Universitet

Lunds universitet (LU) införde under februari-mars 2016 ett universitetsövergripande forskningsinformationssystem, LUCRIS. LUCRIS kommer att innehålla information om 1) Forskare (beskrivning samt viss profilinfo) 2) Forskningsorganisation (den vanliga strukturen i fakulteter och institutioner, men även t ex forskargrupper) 3) Forskningsprojekt 4) Kontrakt för externfinansierad forskning 5) Forskningsresultat (publikationer men även andra former av vetenskaplig produktion), 6) Forskningsrelaterade aktiviteter (t ex samverkan med samhälle och näringsliv), priser och andra akademiskt meriterande profiler. Under 2016 kommer även en modul för forskningsutrustning att lanseras. LUCRIS ger möjlighet att skapa kopplingar mellan inlagd information t ex vilka publikationer som har att göra med ett visst projekt. Den delmängd av information som anges som publik kommer att visas dels i den LU-gemensamma forskningsportalen⁹, dels kunna återanvändas på lokala hemsidor. Den tekniska lösningen bakom LUCRIS är Elsevier's CRIS Pure.

Kopplingar till andra system:

- Import av publikationsdata: LU hämtar metadata om publikationer från externa databaser.
- Swepub: LU skickar publikationsdata till SwePub.
- Koppling till ORCID: LU har medlemskap i Under 2016 kommer funktionalitet för att forskare ska kunna välja att hålla sin ORCID-profil uppdaterad *från* LUCRIS. Initialt publikationerna. Ingen import från ORCID till LUCRIS är i nuläget planerad.

LUCRIS kommer att skilja på kontakt och projekt. Data från externa databaser (såsom t ex Prisma, SweCRIS, Participant portal) kommer att användas för att uppnå täckning och kvalitet i kontraktsinformationen. Projekt kan skapas fritt eller genereras baserat på information om kontrakten. Ett eller flera kontrakt kan kopplas till varje projekt.

LUCRIS kommer att användas både för extern kommunikation av forskning, och för internt eller externt initierade rapporteringar och utvärderingar (intern rapporteringsmodul).

Sveriges Lantbruks Universitet

Tilda är ett universitetsgemensamt projekt för en helhetslösning för publicering och elektronisk arkivering av forsknings- och miljöanalysdata vid Sveriges Lantbruks Universitet (SLU).

Kärnverksamhet, administration och bibliotek samverkar för att stödja forskaren i forskningsprocessen, hjälpa till med synliggörande och meritering samt underlätta återanvändning av forskningsdata.

Tildas mål:

- Enhetliga och tydliga rutiner och arbetsätt vid hantering av data.
- Metadataregistrering på ett ställe
- Koppling mellan publikationer och dataset.
- Gränssnitt för kommunikation med externa system och portaler

Nytta med Tilda:

- Färdig infrastruktur att hänvisa till i ansökningar
- Stöd för datahantering från start och under forskningsinformationens hela livscykel

⁹ <http://portal.research.lu.se/portal/>

- SLUs ansvarstagande för bevarande och publicering
- Synliggörande av forskning och miljöanalys
- Citerbara dataset

Projektet syftar också till att skapa en universitetsgemensam funktion för att förvalta Tilda-processen, DCU (Digital Curation Unit). Funktionen kommer att utgöra en samlad kompetens med representanter från både administrativa enheter, bibliotek och kärnverksamhet.

Produktionssättningen av stödet är planerad till hösten 2016.

Reflektioner från arbetsgruppen

Det finns idag olika initiativ kopplat till forskningsinformation och stöd för att hantera densamma – det är viktigt att sprida information och kunskap mellan lärosätena för att underlätta detta arbete. Det öppnar även upp för utökat utbyte av erfarenheter och möjligheter till synergieffekter.

Oavsett vilken väg man som lärosäte väljer att ta så är det viktigt att först fundera på och ta ställning till vad man egentligen vill och behöver göra. Om det sedan finns befintliga goda exempel, antingen internt eller på något annat lärosäte, som man enkelt kan ta till sig och implementera så sparas värdefull tid och resurser – det är en del av syftet med denna sammanställning, att underlätta och tipsa om arbete som gjorts och pågår, och som kan komma fler till nytta. Det är bra att i ett tidigt skede fundera på de interna behoven och önskemålen – vad driver dem, är det till exempel forskarna, finansierarna och/eller ledningen? Och hur påverkar detta den lösning man väljer?

Ofta behövs det fler än en lösning, fler än ett system för att kunna tillgodose alla behov – och då ökar kraven på att systemen ska kunna kommunicera både inom lärosätet och externt, nationellt och internationellt.

Det är även viktigt att fundera på hur vi organiserar oss lokalt. För en komplett lösning så behöver ofta flera olika enheter och avdelningar involveras, som tex bibliotek, arkiv, forskningsservice, IT mfl. I vanliga fall så kännetecknas lärosätena av stuprörsorganisationer som behöver överbryggas för bästa möjliga resultat, och vill man lyckas så behövs en organisation där alla relevanta kompetenser aktivt deltar för att bygga ett högkvalitativt och effektivt stöd till forskare, administratörer, lärosätesledning samt externa intressenter.

Det krävs en nationell samordning för att det lokala arbetet skulle kunna nå full genomslagskraft och interoperabilitet: organisatoriskt, semantiskt och tekniskt.

Arbetsgruppen förordar att Expertgruppen för forskningsadministrativa frågor och den Nationella Styrgruppen för Forskningsinformation utarbetar förslag till en sådan samordning och inom kort föreslår de ansvariga inom området att besluta nationella riktlinjer enligt ovan.

Det är också önskvärt att använda befintliga system som till exempel Prisma i större utsträckning. Uppgifter från Prisma borde direkt kunna nyttjas av både diariesystem och projektdatabaser hos universitet/högskolor för att dels få in all information i diariet, minska handpåläggning, garantera kvaliteten och fullständigheten på/av data, dels möjliggöra kompletta projektdatabaser (från ansökan till bifall).

Förutom de länkar och referenser som anges i detta dokument, så finns information och kontaktuppgifter till arbetsgruppen på <http://www.suhf.se/arbetsgrupp/expertgruppen-for-forskningsadministrativa-fragor/arbetsgruppen-for-forskningsinformation>. Hör er av om ni har tankar och funderingar kring forskningsinformation, eller vill veta mer om det vi beskriver i detta dokument och hur vi gemensamt kan jobba med forskningsinformationsfrågor.

Arbetsgruppen för forskningsinformation

Stockholm, den 8 oktober 2016